

УДК 342.9:341.24

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2025.3.50>

С. С. Вітвіцький

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,
ректор

Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID ID: 0000-0002-4884-1883

О. В. Ковальова

доктор юридичних наук, доцент,
помічник ректора

Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID ID: 0000-0003-4555-0172

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У НАЦІОНАЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ

У статті досліджуються теоретико-правові засади та концептуальні підходи до імплементації міжнародних стандартів у національне адміністративне судочинство. Міжнародні стандарти адміністративного судочинства розглядаються не як сукупність ізольованих норм, а як цілісна інтегрована модель належного правосуддя, що формується внаслідок взаємодії міжнародно-правового регулювання, практики міжнародних судів та доктринального осмислення.

Обґрунтовується методологічний підхід, відповідно до якого імплементація міжнародних стандартів є багатовимірним, нелінійним і динамічним процесом, що не зводиться до простого формального перенесення міжнародних положень у національне законодавство. Цей процес поєднує нормативні, інституційні та правозастосовні механізми, з акцентом на судово-інтерпретаційну діяльність.

У роботі систематизовано та оцінено основні концептуальні моделі імплементації міжнародних стандартів: формально-нормативну (зводиться до механічного включення норм у законодавство), судово-інтерпретаційну (акцент на тлумаченні та застосуванні судами), інтегративну (глибоке органічне включення стандартів у національну правову систему) та модель «діалогу судів» (конструктивна взаємодія між національними судами та міжнародними юрисдикціями). Проведено аналіз ефективності кожної з моделей щодо впливу на національну судову практику, а також виявлено ризики формального та фрагментарного підходу до імплементації. Зокрема, наголошено на проблемі декларативних посилань на міжнародні стандарти у мотивувальній частині судових рішень без їхнього реального змістового застосування.

Проаналізовано роль міжнародних джерел і судової практики у формуванні стандартів належного судочинства та запропоновано інтегративну модель імплементації, доповнену елементами «діалогу судів».

Запропонована модель має важливе значення не лише для теоретичного осмислення механізмів імплементації, але й для практичного вдосконалення правозастосовної діяльності адміністративних судів України, сприяючи подальшій європейській інтеграції правової системи та підвищенню довіри до судової влади.

Ключові слова: міжнародні стандарти, судочинство, імплементація, адміністративне судочинство, суд, судова практика, Європейський суд з прав людини, Рада Європи.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток адміністративного судочинства відбувається в умовах зростаючого впливу міжнародних стандартів, які дедалі частіше використовуються як орієнтири забезпечення ефективного судового захисту у публічно-правових відносинах. Водночас формальне визнання міжнародних зобов'язань і наявність відповідних стандартів не гарантують їх реальної інтеграції у національну судову практику та підвищення якості судового розгляду.

Проблема імплементації міжнародних стандартів адміністративного судочинства полягає у фрагментарності та непослідовності їх застосування, відсутності єдиного концептуального підходу й вибіркового використанні міжнародно-правових аргументів у судових рішеннях. Це призводить до колізій між національними процесуальними нормами та міжнародними вимогами, ускладнює забезпечення єдності судової практики та знижує передбачуваність правозастосування.

Окремої уваги потребує питання узгодження міжнародних стандартів із конституційно-правовими засадами національного правопорядку, зокрема з принципами верховенства Конституції та правової визначеності. За відсутності чітко окреслених механізмів імплементації міжнародні стандарти ризикують залишатися декларативними або застосовуватися без належного урахування національного правового контексту, що зумовлює потребу у комплексному теоретико-правовому осмисленні моделей їх інтеграції в адміністративне судочинство.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання імплементації міжнародних стандартів у національне адміністративне судочинство досліджувалися у працях низки вітчизняних науковців. Зокрема, І. В. Білих акцентує на нормативно-правових механізмах інтеграції міжнародних стандартів та їх значенні для забезпечення ефективного судового захисту [1], О. Ю. Дубинський і С. І. Маркін аналізують вплив європейських стандартів і практики Європейського суду з прав людини на розвиток адміністративного судочинства України [2], тоді як Ю. І. Цвіркун розглядає міжнародні стандарти як критерій оцінки якості правосуддя у публічно-правових спорах, звертаючи увагу на проблеми їх непослідовного застосування [3]. Водночас наявні дослідження не формують єдиного концептуального підходу до моделей імплементації міжнародних стандартів, що зумовлює потребу у їх подальшому комплексному теоретико-правовому осмисленні.

Формування цілей статті. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю теоретико-правового осмислення механізмів імплементації міжнародних стандартів адміністративного судочинства та визначення їх реального впливу на національну судову практику.

Завдання статті:

1) з'ясувати теоретико-правову природу та джерела міжнародних стандартів адміністративного судочинства;

2) проаналізувати механізми й роль судової практики у процесі імплементації міжнародних стандартів;

3) обґрунтувати оптимальну модель імплементації міжнародних стандартів для національного адміністративного судочинства України.

Виклад основного матеріалу. У сучасній правовій доктрині міжнародні стандарти у сфері судочинства розглядаються як комплексне теоретико-правове явище, сформоване в умовах інтернаціоналізації правових систем і зростання ролі судової влади у забезпеченні прав людини. Вони функціонують на перетині міжнародного публічного права, конституціоналізму та процесуальної науки, виконуючи роль нормативно-ціннісних орієнтирів, що визначають вимоги до належної організації та здійснення правосуддя. У цьому значенні міжнародні стандарти не зводяться до формально закріплених норм, а відображають узагальнену модель якісного судочинства, яка використовується для оцінки національних судових процедур з позиції їх відповідності міжнародно визнаним принципам. У межах цього дослідження до міжнародних стандартів адміністративного судочинства віднесено, зокрема, стандарти доступу до суду та ефективного судового захисту у публічно-правових спорах; стандарти справедливого судового розгляду, включаючи вимоги до незалежності й безсторонності суду, рівності сторін і змагальності процесу; стандарти мотивованості судових рішень і дотримання розумних строків судового розгляду, що сформовані у практиці Європейського суду з прав людини та документах Ради Європи [1, с. 145].

Відсутність уніфікованого підходу до визначення поняття міжнародних стандартів судочинства зумовлює їх багатовимірне тлумачення та потребу чіткого відмежування від суміжних правових категорій. На відміну від міжнародних зобов'язань, що мають договірну природу та визначені юридичні наслідки, стандарти функціонують як рамкові вимоги до належної організації судочинства, залишаючи державам простір

для вибору форм їх реалізації. Вони не зводяться до *soft law* або рекомендаційних актів, оскільки навіть у рекомендаційному форматі набувають нормативної ваги через сталість застосування як критеріїв оцінки національної судової практики. У доктрині такі стандарти класифікуються на універсальні й регіональні, обов'язкові та рекомендаційні, а також матеріальні й процесуальні, виконуючи в національному адміністративному судочинстві функцію інструмента гармонізації, що забезпечує інтеграцію міжнародно визнаних моделей належного правозастосування у судову практику та правову аргументацію [2, с. 108].

Оскільки міжнародні стандарти судочинства формуються як результат поєднання нормативного регулювання та правотлумачної практики, їх аналіз потребує звернення до системи джерел, у межах яких відбувається конкретизація відповідних вимог. Провідну роль у цьому процесі відіграє *Рада Європи*, в рамках якої було сформовано цілісну модель забезпечення права на справедливий суд у публічно-правових справах. Центральне місце в цій системі посідає *Європейський суд з прав людини*, діяльність якого має вирішальне значення для розвитку та уточнення міжнародних стандартів адміністративного судочинства.

Нормативним ядром таких стандартів виступає *Європейська конвенція з прав людини*, насамперед у частині гарантування права на справедливий судовий розгляд. Її рамковий характер забезпечує універсальність і здатність стандартів адаптуватися до різних національних правових систем. Визначальну роль у наповненні конвенційних положень практичним змістом відіграє практика ЄСПЛ, яка, не будучи формальним джерелом права, має обов'язкову інтерпретаційну силу для держав-учасниць Конвенції та формує критерії оцінки доступу до суду, незалежності суду, рівності сторін, мотивованості рішень і ефективності судового захисту [3, с. 80].

Доповнюючим джерелом міжнародних стандартів є *акти Венеціанської комісії та рекомендації Комітету міністрів Ради Європи*, які, попри рекомендаційний характер, відіграють важливу роль у формуванні єдиних підходів до організації судової влади та здійснення правосуддя. У сукупності договірні норми, судової практика та рекомендаційні акти утворюють багаторівневу систему джерел, що формує цілісну модель належного судочинства й визначає напрями імплементації міжнародних стан-

дартів у національну адміністративно-процесуальну практику.

Слід зазначити, що процес імплементації міжнародних стандартів адміністративного судочинства має нелінійний і багатовимірний характер, що не зводиться до нормативної трансформації міжнародних положень у національне законодавство. На відміну від поширених у доктрині підходів, вирішальну роль у цьому процесі відіграє судово-інтерпретаційна діяльність, через яку міжнародні стандарти набувають практичного змісту та адаптуються до особливостей національного адміністративного судочинства.

У теоретико-правовій площині імплементація міжнародних стандартів не може бути зведена виключно до формального виконання міжнародних зобов'язань або до механічного відтворення положень міжнародних актів у національному законодавстві. Вона має комплексний характер і охоплює взаємопов'язані *нормативний, інституційний та правозастосовний виміри*. Нормативний вимір імплементації пов'язаний із закріпленням міжнародних стандартів у системі внутрішнього права шляхом адаптації процесуальних норм до міжнародно визнаних вимог [1, с. 146]. Інституційний вимір відображає здатність судової системи та суміжних публічних інституцій забезпечити реалізацію таких стандартів у межах своєї компетенції. Правозастосовний вимір, своєю чергою, виявляється у практиці судів, які безпосередньо інтегрують міжнародні стандарти у процес вирішення адміністративних спорів.

З урахуванням зазначеного, імплементацію міжнародних стандартів адміністративного судочинства доцільно визначити як *багаторівневий правовий процес, що полягає в інтеграції міжнародно сформульованих вимог до належного судочинства у національну систему правового регулювання, інституційну організацію судової влади та практику правозастосування з метою забезпечення ефективного судового захисту у публічно-правових відносинах*. Таке визначення дозволяє акцентувати увагу не лише на нормативному аспекті імплементації, а й на її функціональному та практичному вимірах.

У доктрині та правозастосовній практиці імплементація міжнародних стандартів здійснюється у різних формах, серед яких ключовими є *трансформація, інкорпорація та пряме застосування*. Трансформація передбачає адаптацію змісту міжнародних стандартів до структури та логіки національного законодав-

ства з урахуванням особливостей внутрішньої правової системи. Інкorporація полягає у включенні міжнародних положень до національного правопорядку без істотної зміни їх нормативного змісту. Пряме застосування, своєю чергою, виявляється у безпосередньому використанні міжнародних стандартів судами під час розгляду конкретних адміністративних справ, зокрема у процесі тлумачення національних норм або заповнення прогалин у правовому регулюванні. У сфері адміністративного судочинства ці форми, як правило, взаємодіють між собою, утворюючи комбінований механізм імплементації [4, с. 78].

Водночас імплементація міжнародних стандартів адміністративного судочинства не має абсолютного характеру та здійснюється в межах, зумовлених фундаментальними засадами національного правопорядку. До ключових обмежувальних чинників імплементації належать:

- принцип національного суверенітету, який зумовлює збереження автономії держави у виборі форм, способів і темпів реалізації міжнародних стандартів з урахуванням особливостей її конституційного ладу та правової системи;
- принцип правової визначеності, що виключає можливість такої імплементації, яка призводить до нестабільності правового регулювання, суперечливості судової практики або непередбачуваності правових наслідків для учасників адміністративного процесу;
- вимога узгодженості з фундаментальними конституційними принципами, відповідно до якої міжнародні стандарти не можуть застосовуватися у спосіб, що підриває базові засади організації судової влади чи порушує внутрішню логіку національної системи адміністративного судочинства [5, с. 107].

У цьому контексті імплементація міжнародних стандартів постає як процес постійного балансування між міжнародними зобов'язаннями держави та необхідністю забезпечення внутрішньої цілісності, узгодженості й передбачуваності правового регулювання.

Тож, імплементація міжнародних стандартів адміністративного судочинства виступає не допоміжним, а системоутворюючим елементом їх дії, оскільки саме через відповідні механізми визначається ступінь реального впливу міжнародних стандартів на національну судову практику. Це, своєю чергою, зумовлює необхідність подальшого аналізу конституційно-правових засад імплементації міжнародних стандартів у національне адміністративне судочинство.

Імплементація міжнародних стандартів адміністративного судочинства в Україні безпосередньо залежить від конституційно-правових засад, які визначають допустимі межі та способи інтеграції міжнародних вимог у національний правопорядок. У цьому сенсі міжнародні стандарти не можуть застосовуватися ізольовано від конституційної моделі організації публічної влади та судової системи, оскільки саме вона забезпечує їх чинність, легітимність і практичну реалізованість [4, с. 81].

Конституційна система України передбачає включення ратифікованих міжнародних договорів до національного правопорядку, що створює правові передумови для застосування міжнародних стандартів у адміністративному судочинстві. Водночас таке включення не означає автоматичної переваги міжнародних норм, а передбачає їх застосування у взаємодії з національними процесуальними приписами. Принцип пріоритетності міжнародних зобов'язань у цій сфері реалізується насамперед через тлумачення та застосування національного законодавства з урахуванням міжнародних стандартів, а не через їх механічне перенесення у внутрішнє право.

Ключову роль у забезпеченні узгодженості міжнародних і національних норм відіграє Конституційний Суд України, який через свої правові позиції визначає допустимі межі застосування міжнародних стандартів та способи подолання можливих колізій між міжнародними зобов'язаннями й нормами національного законодавства. Саме конституційне тлумачення формує практичні орієнтири для судів щодо використання міжнародних стандартів у національному судочинстві.

Водночас імплементація міжнародних стандартів обмежується принципом верховенства Конституції та вимогами збереження конституційної ідентичності, що виключає застосування міжнародних норм у спосіб, який підриває базові засади конституційного ладу або баланс влад. У такому контексті конституційно-правові засади виконують регулятивну функцію, забезпечуючи баланс між відкритістю правової системи України до міжнародних стандартів і необхідністю збереження її внутрішньої цілісності та стабільності [6, с. 204–205].

Практична імплементація міжнародних стандартів адміністративного судочинства в Україні відбувається насамперед на рівні повсякденної діяльності адміністративних судів, де міжнародні вимоги інтегруються у процесуальні

рішення, тлумачення норм і судову аргументацію. Саме судова практика визначає, чи трансформуються міжнародні стандарти з декларативних орієнтирів у дієві інструменти захисту прав у публічно-правових спорах. Одним із ключових напрямів такої імплементації є забезпечення реального доступу до адміністративного суду, що виявляється у підходах судів до застосування процесуальних строків, критеріїв прийнятності позовів та інших процесуальних передумов звернення до суду, з орієнтацією на недопущення надмірного формалізму.

Практичний вимір імплементації міжнародних стандартів також проявляється у підходах до розподілу доказового тягаря у спорах між особою та суб'єктом владних повноважень, зокрема у покладенні обов'язку доведення правомірності оскаржуваних рішень на орган публічної влади, що відповідає міжнародно визнаним підходам до захисту прав у публічно-правових відносинах. Важливим показником рівня імплементації є якість мотивування судових рішень, яка забезпечує перевірку дотримання принципів справедливого суду, рівності сторін і пропорційності втручання у права особи, а також використання судами міжнародної судової практики як інструменту тлумачення національних норм. Водночас нерівномірність застосування міжнародних стандартів у судовій практиці свідчить про відсутність системності, що актуалізує необхідність концептуального осмислення моделей їх імплементації [2].

На відміну від нормативних та інституційних механізмів імплементації, судова практика виконує специфічну функцію, пов'язану з інтерпретацією та адаптацією міжнародних стандартів до конкретних публічно-правових спорів, у межах якої національні адміністративні суди виступають активними учасниками формування змісту таких стандартів у національному правопорядку. Імплементаційний потенціал судової практики проявляється у здатності судів інтегрувати міжнародні стандарти у логіку національної правової аргументації, використовуючи практику Європейського суду з прав людини та стандарти Ради Європи як інструменти тлумачення, а не формальні джерела права. Водночас фрагментарне й декларативне посилання на міжнародні стандарти, яке не впливає на мотивування судових рішень, створює ризик імітації їх імплементації та нівелює реальний вплив на якість судового захисту. За таких умов саме судова практика визначає глибину та ефективність інтеграції міжнародних стандар-

тів у національне адміністративне судочинство [7, с. 175].

На відміну від поширених підходів, у межах яких моделі імплементації розглядаються ізольовано, обґрунтовується доцільність їх поєднання в межах єдиної концептуальної рамки. Це дозволяє одночасно врахувати нормативні та практичні аспекти дії міжнародних стандартів і пояснити відмінності у рівні їх впливу на судову практику.

У науковій доктрині та правозастосовній практиці можна виокремити кілька концептуальних моделей імплементації міжнародних стандартів, що відрізняються за глибиною інтеграції, роллю суду та характером взаємодії між міжнародним і національним правом (таблиця 1).

Формально-нормативна модель розглядає імплементацію передусім як законодавчий процес, ефективність якого обмежується тим, що формальне відтворення міжнародних стандартів не гарантує їх реального застосування у судовій практиці. Судово-інтерпретаційна модель, зміщуючи центр імплементації у площину судової діяльності, надає судам активну роль у застосуванні стандартів, проте за відсутності єдиних підходів може призводити до фрагментарності та непослідовності правозастосування. Інтегративна модель поєднує нормативне закріплення, інституційне забезпечення та судову практику, у межах якої міжнародні стандарти трансформуються у стабільний елемент національного адміністративного судочинства, а суд виступає складовою узгодженої правової системи.

Модель «діалогу судів» доповнює інтегративний підхід, розглядаючи імплементацію як результат взаємодії національних і міжнародних судових інституцій, ефективність якої залежить від рівня правової культури та професійної автономії суддів. З урахуванням стану розвитку адміністративного судочинства в Україні та наявних проблем формальної і фрагментарної імплементації міжнародних стандартів, найбільш обґрунтованою є **інтегративна модель**, посилена елементами «діалогу судів», що забезпечує баланс між нормативною визначеністю, активною роллю суду та узгодженістю правозастосовної практики з міжнародними стандартами [6, с. 206].

Запропонована в статті інтегративна модель імплементації дозволяє подолати як формалізм нормативного підходу, так і фрагментарність судово-інтерпретаційної практики, поєднуючи їх у межах цілісної концепції дії міжнародних стан-

Концептуальні моделі імплементації міжнародних стандартів адміністративного судочинства

Модель імплементації	Ключова характеристика	Роль суду	Переваги	Обмеження
Формально-нормативна	Імплементація через закріплення стандартів у законодавстві	Пасивна	Юридична визначеність, формальна відповідність міжнародним вимогам	Формалізм, слабкий вплив на реальну судову практику
Судово-інтерпретаційна	Імплементація через тлумачення та застосування стандартів судами	Активна	Гнучкість, адаптація стандартів до конкретних спорів	Ризик фрагментарності та непослідовності
Інтегративна (комплексна)	Поєднання нормативних, інституційних і судових механізмів	Системна	Узгодженість, сталість, прогнозованість	Високі вимоги до якості інституцій
«Діалог судів»	Взаємодія національних судів із міжнародними судовими органами	Комунікативна	Динамічний розвиток стандартів, взаємне збагачення практики	Залежність від правової культури та професійної підготовки

дартів. Саме така модель створює передумови для переходу від декларативного використання міжнародних стандартів до їх реального функціонування як інструмента забезпечення ефективного судового захисту у публічно-правових відносинах.

Висновки. Отже, міжнародні стандарти адміністративного судочинства в національному правопорядку функціонують як цілісна модель належного правосуддя, що формується у взаємодії міжнародного регулювання, судової практики та доктринального осмислення і не зводиться до формального виконання міжнародних зобов'язань. Їх імплементація має багаторівневий характер і здійснюється через поєднання нормативних, інституційних та правозастосовних механізмів, у межах яких національні суди виступають активними суб'єктами інтерпретації міжнародних стандартів. Ефективність цього процесу визначається конституційно-правовими засадами, що забезпечують баланс між відкритістю правової системи та збереженням її внутрішньої цілісності, тоді як судова практика виявляє проблему фрагментарного та формального використання стандартів. За таких умов найбільш обґрунтованою для України є інтегративна модель імплементації, доповнена елементами «діалогу судів».

Подальші дослідження доцільно зосередити на аналізі судово-інтерпретаційних практик застосування міжнародних стандартів у конкретних категоріях адміністративних справ та на розвитку доктрини адміністративного процесу як інструмента узгодження національного правозастосування з міжнародними стандартами судочинства.

Список використаної літератури:

- Білих І. В. Імплементація міжнародних стандартів в адміністративне судочинство України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 3. С. 144–150.
- Дубинський О. Ю., Маркін С. І. Адміністративне судочинство України в контексті міжнародних та європейських стандартів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-12/134>
- Цвіркун Ю. І. Стан впровадження міжнародних стандартів у сфері правосуддя в адміністративному судочинстві України. *Juris Europensis Scientia*. 2022. Вип. 3. С. 78–83. DOI: <https://doi.org/10.32782/chern.v3.2022.15>
- Цвіркун Ю. І. Європейські стандарти справедливого суду та їх застосування під час вирішення публічно-правових спорів. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. Вип. 3. С. 76–83. DOI: <https://doi.org/10.35774/app2022.03.076>
- Юрков Е. О. Європейські стандарти адміністративного судочинства як передумова повноцінного функціонування судової системи України. *Держава та регіони. Сер.: Право*. 2023. № 3 (81). С. 105–110. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.3.16>
- Коренев А., Горбалінський В. Міжнародні стандарти забезпечення права на доступ до правосуддя: адміністративно-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. №2 (117). С. 201–207. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-2-201-207>
- Колеснікова М. В., Печена Т. О. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві України // *Право і суспільство*. 2023. № 2. С. 174–178. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.2.1.27>

Vitvitskyi S. S., Kovalova O. V. Implementation of international standards into national administrative justice: theoretical and legal foundations and conceptual approaches

The article presents a comprehensive theoretical and legal analysis of the implementation of international standards in national administrative justice, taking into account contemporary trends in the internationalisation of legal systems and the increasing role of the judiciary in ensuring effective judicial protection. International standards of administrative justice are examined not as a collection of isolated norms, but as an integrated model of proper adjudication formed through the interaction of international normative regulation, judicial practice, and doctrinal reflection.

The article substantiates an approach according to which the implementation of international standards is multidimensional and non-linear in nature and cannot be reduced to the formal transposition of international provisions into national legislation. It is demonstrated that a decisive role in this process is played by judicial interpretative activity, through which international standards acquire practical meaning and are adapted to the specific features of national administrative justice. Particular attention is devoted to the analysis of the sources of international standards, including the acts of the Council of Europe and the case-law of the European Court of Human Rights, which possesses binding interpretative authority for national courts.

The article systematises the main conceptual models of implementation of international standards (formal-normative, judicial-interpretative, integrative, and the «dialogue of courts» model) and provides their critical assessment in terms of their effectiveness in influencing national judicial practice. Risks of formal and fragmented implementation are identified, including the practice of declarative references to international standards without their substantive application in judicial reasoning. Taking into account the specific features of the development of administrative justice in Ukraine, the article substantiates the expediency of an integrative model of implementation supplemented by elements of the «dialogue of courts» as the model most capable of ensuring systematic, consistent, and effective incorporation of international standards into national judicial practice, which is significant both for the development of administrative procedural doctrine and for the improvement of judicial law-enforcement activity.

Key words: *international standards; administrative justice; implementation; right to a fair trial; judicial practice; European Court of Human Rights; Council of Europe.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.07.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 25.08.2025

Дата публікації: 30.09.2025